

DEBATT

E-post: debatt@moss-avis.no
Les mer på moss-avis.no

Send ditt innlegg til:
debatt@moss-avis.no.
Innlegg skal undertegnes med
fullt navn.
Redaksjonen forbeholder seg
retten til å forkorte innlegg.

MER PÅ NETTET:
Følg debatten om aktuelle
emner om det som skjer blant
våre lesere. Gi gjerne uttrykk
for dine meninger, du kan skrive
direkte til Moss Avis nettdebatt
på: **moss-avis.no/debatt**.

MOSS AVIS MENER

Oppgave i tillegg

Det var utvilsomt to høyst kvalifiserte kandidater Finansdepartementet hadde sørget for å få på søkerlisten til jobben som sentralbanksjef. Så var da også «helhetsvurdering» standardsvaret fra finansminister Trygve Slagsvold Vedum (Sp) på pressekonferansen etter utnevnelsen av Jens Stoltenberg fredag. En helhet hvor ledererfaring fra store organisasjoner og bred samfunnsforståelse har veid tungt, i tillegg til den økonomifaglige bakgrunnen. En av Stoltenbergs forgjengere som statsminister og Ap-leder, Einar Gerhardsen, siteres fremdeles ofte på sitt mantra om at det er resultatene som teller. Men prosessen fram mot resultatene er også av betydning.

En del av kritikken som går på «Ap-staten» og «kameraderi» kan nok overlates til kommentarfeltene på nettet. Men opposisjonen på Stortinget sitter tydeligvis med noen spørsmål til regjeringen, som trenger å besvares i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Det skal dreie seg om samtaleemner under middagsselskaper og Markaturer, mulig fasongsydd utlysningstekster, med mer, kort sagt sider ved denne ansettelsesprosessen - uten at det er snakk om noen mistillit. Høyres Tina Bru har et fornuftig poeng i at en komitebehandling kan bidra til nødvendig ro i saken.

Stoltenberg møter

betydelige utfordringer når han mot slutten av året går fra NATO til Norges Bank, der han også blir styreleder i den nasjonale pengebingen Oljefondet. Det er både pandemi- og sikkerhetspolitisk uro på verdens finansmarkeder, renten er på vei opp og inflasjon på vei inn. Sentralbanken har i senere år fått flere nye oppgaver, rentefastsettelsen skal tjene flere formål. Mange beslutninger vil ha en pengepolitisk (sentralbanken) så vel som en finanspolitisk (regjering og storting) side.

Med sin politikerbakgrunn og sine tette bånd til statsministeren får Stoltenberg en tilleggsoppgave. Han må holde unna enhver tvil om hvorvidt blant annet upopulære rentebeslutninger - upopulære for vanlige folk og dermed for regjeringen - fattes uten politiske sidehensyn. Beslutningene fattes i bankens høykompetente organer. Men det er sjefen som må fronte spørsmål om sin egen integritet og bankens uavhengige stilling. Stoltenberg kan saktens trenge de lykkeønskningene som også strømmer inn.

Det er resultatene som teller. Men prosessen fram mot resultatene er også av betydning

Kronikk

ERIK GRØNNER
Forfatter, Larkollen

DET ER ikke nødvendig å skrive en roman om det som foregår rundt jernbaneutbyggingen i Moss. Virkeligheten er i ferd med å overgå fantasien. Med kanselleringen av totalentreprisekontrakten med Mossia skrives et nytt kapittel i dette skandaleomsuste utbyggingsprosjektet.

BANE NOR kan ikke påstå at de ikke ble advart, om at en totalentreprisekontrakt for en svært komplisert utbyggingsoppgave med et mangelfullt anbudsgrunnlag var selve oppskriften til et katastrofeprojekt. At de nå, mange år senere, går til det skritt å bryte kontrakten og skifte fra en totalentreprise til en byggherrestyrt entreprise for «kvikkleiredelen» gjennom Kransen og ned til havnen kan vise seg å være en klok avgjørelse, noe annet er begrunnelsen, tidspunktet og konsekvensene.

DET ER ikke sikkert noen lenger bryr seg om hva som ble framlagt for Stortinget i fjor sommer av en nå forhenværende samferdselsminister som i mellomtiden er blitt direktør i Sjøfartsdirektoratet. Men det er et faktum at da Knut Arild Hareide argumenterte for at prosjektet i Moss måtte fortsette, til tross for enorme kostnadsoverskridelser og forsinkelser, så lente han seg til råd fra Bane NOR. De argumenterte bl. annet med at det vill bli betydelige kostnader forbundet med kansellering av kontrakter hvis en skulle stoppe og vurdere en annen trasé. Med kanselleringen er ikke argumentet lenger gyldig og Stortinget fattet med andre ord sin beslutning på feil grunnlag.

BANE NOR begrunner kanselleringen med at de ville gå på tvers av lov om anskaffelser ved å videreføre totalentreprisen. Dette er den offisielle forklaringen, men ikke noe mer enn et påskudd for å komme ut av kontrakten. Da kvikkleirebomben smalt i januar 2021 var

Bane Nor klar over at kontrakten med Mossia ville mer enn doble seg i verdi. Like fult skrev de selv at et av aksjonspunktene var å reforhandle den kommersielle avtalen med entreprenøren. Deres lovavdeling kan umulig ha brukt over et år på å komme fram til at dette var i strid med anskaffelsesloven. Den egentlige grunnen må være at Bane NOR har konkludert med at det vil være rimeligere å kansellere kontrakten og skifte til en byggherrestyrt entreprise enn å videreføre totalentreprisen. Men dyrt blir det uansett. I henhold til Norsk Standard skal entreprenøren ha dekket alle sine kostnader (som også vil inkludere de negative ringvirkningene av problemene med kvikkleire på de andre delprosjektene) samt tapt for tjeneste, som slik Norsk Standard tolkes ikke bare innbefat-

ter profitt, men også dekningsbidrag på timer og materialer. Og dette vil ikke bare gjelde Mossia, men også deres underentreprenører, konsulenter og leverandører som kan påberope seg samme rettigheter. Ingen bør bli forbauset om vederlaget til Mossia kommer opp på samme nivå som opprinnelig kontrakt, selv om de slipper å bygge både kulvert og stasjon.

VED Å vente et år med å komme seg ut av totalentreprisekontrakten har Bane Nor mistet verdifull tid. De hevder at arbeidene i kvikkleireområdet vil starte til høsten, men dette høres svært optimistisk ut. Ikke bare må Bane NOR etablere en organisasjon som er i stand til å kjøre en komplisert byggherrestyrt entreprise. De må også utlyse og tildele en ny kontrakt på prosjektering (som ikke må

Kollaps i Fastlegeordningen. Det må forhindres nå!

JAN OTTO SYVERTSEN
Fraksjonsleder Helse og mestring (H), Moss

KOLLAPS I Fastlege ordningen. En ordning som har bevist sin effekt for folkehelsen utover en hver tvil.

Det haster å forhindre at Kollapsen skjer!

I årets første uke rapporterte over en tredjedel av kommunene om en utfordrende eller kritisk helsehjelpkapasitet hos fastlegene.

Utrolig at et av verdens rikeste land ikke har tatt seg råd til å bevare og styrke Fastlegeordningen (FLO} Ordningen som har vært så populær blant befolkningen.

DEN ER basert på KOPF ideologien som ble lansert i «Tanker om morgendagens primærlegertjeneste» i 1977. Det vil si : En kontinuerlig, omfattende, personlig og forpliktende primærlegetjeneste. Det dreier seg om å beholde samme fastlege

over mange år i et velorganisert Fastlegesystem. Det er nylig bevist at denne ordningen reduserer behovet for innleggelse på sykehus og reduserer dødelighet i befolkningen. Jeg sikter til den nylig publiserte store studien fra allmennmedisinsk forskningsmiljø i Bergen. om effektene av den den norske FLO. Der viser forskerne, ledet av Hogne Sandvik, at jo flere år du beholder samme fastlege jo mindre behov har du for å oppsøke legevakt eller trenge innleggelse på syke-

hus. Du reduserer også risikoen for å dø i en gitt periode!

PERSONER SOM har hatt samme fastlege i mer enn 15 år har 28% mindre sannsynlighet for å bli lagt inn på sykehus og 25% for å dø i en gitt periode. Jeg er stolt av å ha vært med å lansere KOPF ideologien i 1977, men synes det er utrolig trist at FLO nå rakner. Nå må det ras kraftige grep så vi forhindrer at det skjer!

en ny mulighet

I FOKUS: Kvikkleiresonen i Moss og jernbaneutbyggene er et stadig tilbakevendende tema, så også i denne kronikken.

FOTO: TORGEIR SNILSBERG

blandes sammen med oppdraget NGI utfører innen geoteknikk) hvis de skal følge anskaffelsesloven de er så opptatt av. Derne st skal den prosjekterende utarbeide grunnlaget for entreprisene på bygging av kulvert, jernbanestasjon, etc. som er på et helt annet detaljeringsnivå enn en totalentreprise. Det er vanskelig å se for seg ny byggestart i 2022 med en slik prosess.

MIDT OPPE i Bane NORs mageplask åpner det seg imidlertid også en stor mulighet. Med kanselleringen av totalentreprisekontrakten er ikke denne lenger en tvangstrøye som umuliggjør bedre løsninger. Hvis samferdselsminister Nygård noen gang skal kjenne sin besøkelsestid må det være nå, og forlange at Bane NOR og Statens Vegvesen samprojekterer

krysningspunktet mellom jernbanen og RV 19. Nå som kortene deles ut på nytt kan en endelig planlegge seg bort fra at jernbanen med sin kulvert og titusentalls peler blir en ugjennomtrengelig barriere for riksveien.

MEN DET aller beste grepet fra samferdselsministeren, for å unngå den ekstremt kostbare utbyggingen i kvikkleireområdet og ta sin forgjenger på ordet og gi sikkerhet høyeste prioritet, er selvfølgelig å forlange utredning av en alternativ trasé med jernbane i tunnel videre fra Myra og sydover og benytte den andre tunnelen fra havna til Carlberg som RV 19. For de som fortsatt hevder at dette vil ta for lang tid er det nok å vise til forsinkelsene som allerede har oppstått på grunn av kvikkleiren og at tunnelprosjektene i dobbeltsporutbyggingen deri-

mot er gjennomført på plan. Sannsynligvis vil en bruke kortere tid på dette alternativet enn å starte med helt nye premisser for den ekstremt kompliserte og risikable prosjekteringen og byggingen i Kransen ned mot havna. Et annet motargument har vært at en da ikke får stabilisert kvikkleireområdet. Bortsett fra at det å grave ut en gigantisk kulvert midt i kvikkleira og bygge syv etasjers høyblokker neppe kan betegnes som stabiliserende tiltak er det et faktum at det lå en fin liten bydel der før Ban Nor satte i gang sitt prosjekt. Det ikke er noe i veien for å gjenskape småhusbebyggelsen, uten at risikobildet en har levd med siden krigen og fortsatt lever med vil endre seg.

Skam dere, Moss – igjen!

Innlegg

JØRN RAMBERG
Politiker (H), Moss

DENNE UKEN – etter en annen helseskandale for kort tid siden - kan vi lese om en innbygger i Moss som ikke får den hjemmehjelpen hun har krav på og som kommunen har innvilget. En SMS samme dag som hun skulle ha hjelp ga kort beskjed om at pga sykdom fikk hun ikke hjelp denne uken. To uker til neste mulighet - altså fire uker mellom besøkene.. Uverdig og uakseptabelt. Her har vi å gjøre med en oppegående person som vet å områ seg. Hun gjorde da det mange oppfatter som selvsagt: Rekvirerte samme hjelp privat og sendte regningen til kommunen. Men, tror noen at kommunen betalte? Ikke i rødstyrte Moss, nei! Vi har selvsagt forståelse for at uventet sykdom skaper problemer, men innbyggerne skal ha de tjenestene de har krav på. Om det så betyr privat innkjøp, så gjør det! Dette vil Høyre nå konkret foreslå. Høyre aksepterer ikke at innbyggerne med hjelpebehov skal rammes av en potensielt dårlig organisering og politikernes ideologiske allergi mot å bruke private tjenester. Det ser vi nok av eksempler på.

ET VEL så interessant tema er kommunens sykefravær og kvaliteten i tjenestene. Det er en kjent sak at sykefraværet i Moss kommune er vesentlig høyere enn for eksempel i det private. Enkelte avdelinger kan oppleve fraværspersent helt oppe på 20-tallet. Dette uavhengig av pandemien. Forenklete regnestykker indikerer at 1 prosent sykefravær tilsier flere millioner i økte kostnader. Dette har altså direkte innvirkning på kommunens økonomi og mulighet for å gi innbyggerne pålagte tjenester. Det er mange årsaker til sykefravær, men det er allment akseptert at et høyt sy-

kefravær kan ha med ledelse å gjøre. Kommunens øverste ledelse er politikerne, der de røde nå har sittet i førersetet i mange år. Videre er mange opptatt av kvaliteten i tjenestene og hvordan de ansatte har det. Men ikke i Moss, ser det ut som.

IDET private er det selvsagt at man kontinuerlig spør brukerne/kundene om hva de synes om tjenestene og selvsagt hvordan de ansatte har det. Dette både for å bedre forholdene internt og å kunne levere gode tjenester. Bryr de røde seg om kvaliteten på kommunens tjenester? De vil sikkert hevde det, men gjør de noe for å måle det? Nei! Høyre har gang på gang foreslått hyppige og systematiske brukerundersøkelser med klare mål om kvalitetsforbedring. Spesielt etter kommunesammenslåingen ville dette være helt avgjørende, men vi blir ikke hørt.

HAR DET blitt bedre eller verre? Nevnte avisartikkel indikerer at det har blitt verre. Er de røde interessert i å vite dette? Nei! «Brukerundersøkelser tar veldig mye tid og passer dårlig akkurat nå...» Heller ikke er det klare ambisjoner om hvilke kvalitetsmål man setter seg. Det eneste jeg husker i farten var en ambisjon om at «ved neste måling skal kvaliteten ikke ha blitt dårligere»! Imponerende...

DET ER på tide at de styrende i Moss beviser at de setter kvaliteten og innbyggernes behov i høysetet. Så langt har denslags glimret med sitt fravær.